

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, 4 października 2010 r.

Pan

**prof. dr hab. Adam Budnikowski
Rektor Szkoły Głównej Handlowej
w Warszawie**

LWA-4101-07-03/2010
P/10/071

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie (zwanej dalej „SGH”), kontrolę w zakresie wykorzystania środków publicznych w latach 2008-2010 (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole, podpisanym 28 lipca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Rektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W 2008 r. SGH prowadziła zajęcia dydaktyczne na 12, a w 2009 r. na 11 kierunkach studiów (zlikwidowano kierunek: gospodarka przestrzenna), na których w 2008 r. studiowało 10 282 osoby (7 152 na studiach stacjonarnych i 3 676 na studiach niestacjonarnych) a w 2009 r. – 9 792 osoby (6 701 na studiach stacjonarnych i 3 091 na studiach niestacjonarnych). W obu latach zachowana została proporcja studiujących na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych wymagana art. 163 ust 2 *ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym*², zwanej dalej *Psw*.

Spełnione zostały także wymagania dotyczących minimum kadrowego oraz proporcji liczby zatrudnionych nauczycieli akademickich do liczby studentów na wiodących kierunkach: Finanse i Rachunkowość (1:55) oraz Zarządzanie (1:28), co było zgodne

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.

z wymogami §5 i §11 pkt 9 *rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia*³.

W latach 2008-2009 SGH otrzymała z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) dotacje na działalność dydaktyczną oraz pomoc materialną dla studentów i doktorantów w łącznej kwocie 180 338,3 tys. zł (w 2008 r. – 86 861,0 tys. zł i w 2009 r. – 93 477,3 tys. zł). Z tej kwoty: 159 987,7 tys. zł (dotacja stacjonarna) przypadło na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych i doktorantów oraz utrzymaniem uczelni (w tym remonty), 20 139,3 tys. zł na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów, 207,0 tys. zł na kształcenie i rehabilitację leczniczą studentów niepełnosprawnych oraz 4,3 tys. zł na realizację przysposobienia obronnego studentów. SGH otrzymała także dotacje na działalność badawczą (podstawową działalność statutową, badania własne i projekty badawcze) w kwocie 15 316,5 tys. zł (w 2008 r. – 8 430,6 tys. zł i w 2009 r. – 6 885,9 tys. zł). Ponadto SGH wykorzystwała zgodnie z przeznaczeniem 274,8 tys. zł z dotacji celowej na dofinansowanie kosztów zakupów inwestycyjnych przyznanej przez MNiSW w 2008 r.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia działalność SGH w skontrolowanym zakresie, natomiast negatywnie ocenia gospodarowanie nieruchomością, na której zlokalizowany jest Klub Studencki PARK.

1. NIK zwraca uwagę, że wprowadzona zarządzeniem Rektora nr 43 z 11 czerwca 2007 r. „Polityka Rachunkowości” została opracowana m.in. w oparciu o przepisy *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1991 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej uczelni*⁴, tymczasem od 1 stycznia 2007 r. zaczęło obowiązywać *rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych*⁵.

Ponadto Polityka Rachunkowości stosowana w SGH zapewniała wprowadzenie prowadzenie ewidencji kosztów w przekroju rodzajowym i kalkulacyjnym, ale nie umożliwiała odrębnego rozliczania kosztów kształcenia stacjonarnego i niestacjonarnego. Przyjęte zasady rachunkowości nie pozwalały na ustalenie czy dotacje z budżetu państwa na zadania określone w art. 94 ust. 1 pkt 1 Psw, tj. związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr

³ Dz. U. Nr 144, poz. 1048, ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 84, poz. 380 ze zm. Wydane na podstawie art. 30 *ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. Nr 65 poz. 385 ze zm.). Utraciło moc 1 stycznia 2007 r. artykułem 275 ust. 3 i art. 276 ust. 2 *ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym*.

⁵ Dz. U. Nr 246, poz. 1796.

naukowych, były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem oraz uniemożliwiały przeprowadzenie kalkulacji wysokości opłat za świadczone usługi edukacyjne w sposób określony w art. 99 ust. 2 Psw.

W toku kontroli SGH dokonała szacunkowego wyliczenia kosztów prowadzenia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych⁶, z którego wyniknęło, że koszt kształcenia jednego studenta studiów stacjonarnych wynosił 11 730 zł w 2008 r. i 12 155 zł w 2009 r., zaś na studiach niestacjonarnych odpowiednio: 5 606 zł i 6 848 zł. Szacunkowe koszty kształcenia jednego studenta na studiach niestacjonarnych w 2009 r. były wyższe o 848 zł od ustalonego czesnego w roku akademickim 2009/2010 wynoszącego 6 000 zł⁷. Tym samym wpływy z czesnego były niższe od szacunkowych kosztów kształcenia studentów na studiach niestacjonarnych o kwotę 2 620 tys. zł.

NIK zwraca uwagę, że w latach 2008-2009 zarówno wynik na działalności dydaktycznej SGH, jak i wynik finansowy uległy pogorszeniu. Strata na działalności dydaktycznej wzrosła z 5 354,6 tys. zł do 8 012,8 tys. zł, tj. o 2 658,2 tys. zł⁸, zaś strata netto wzrosła z 7 695,8 tys. zł w 2008 r. do 8 601,2 tys. zł w 2009 r., tj. o 905,4 tys. zł.

W ocenie NIK jedną z przyczyn tego stanu rzeczy był brak odrębnego ewidencjonowania i rozliczania kosztów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, co uniemożliwiało ustalenie opłat na studiach niestacjonarnych na poziomie ponoszonych kosztów.

2. Uczelnia ustalała wysokość wynagrodzeń nauczycieli akademickich zatrudnionych na podstawie mianowania lub umowy o pracę, w części zasadniczej oraz wysokość innych składników wynagrodzenia zgodne ze stawkami ustalonymi w *rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej*⁹.

Senat SGH (uchwałą nr 302 z 24 października 2007 r.) przyjął, że 90% czasu pracy nauczycieli akademickich przeznaczone jest na działalność dydaktyczną oraz naukową, natomiast pozostałe 10% na czynności organizacyjne. Stanowiło to podstawę do uznania przez SGH, że czas pracy nauczycieli akademickich przeznaczony na działalność

⁶ Metodą proporcjonalnego podziału kosztów wynagrodzeń nauczycieli akademickich i kosztów utrzymania obiektów uczelni w odniesieniu do ilości godzin zrealizowanych na poszczególnych typach studiów z uwzględnieniem faktu prowadzenia zajęć dydaktycznych średnio 5 dni w tygodniu na studiach stacjonarnych i 1 dzień w tygodniu na studiach niestacjonarnych.

⁷ Zarządzenie Rektora SGH Nr 48 z dnia 24 lipca 2009 r.

⁸ W latach 2008-2009 przychody z działalności dydaktycznej wyniosły odpowiednio: 159 639,8 tys. zł i 162 249,9 tys. zł a koszty: 164 994,4 tys. zł i 170 262,7 tys. zł.

⁹ Dz. U. Nr 251, poz. 1852 z zm.

dydaktyczną oraz naukową ma charakter twórczy. W związku z tym przy naliczaniu i odprowadzaniu zaliczek na podatek dochodowy od ww. części wynagrodzenia (90% wynagrodzenia zasadniczego) zastosowano stawkę 50% kosztów uzyskania przychodów, z tytułu korzystania przez twórców z praw autorskich – art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych¹⁰.

Stwierdzono, że ww. zasady stosowano również do wyliczania zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzeń za okres urlopów i innej usprawiedliwionej nieobecności nauczycieli akademickich w pracy.

3. Z ustaleń kontroli NIK wynika, że w przypadku 3 z 20 skontrolowanych umów zlecenia na prowadzenie dodatkowych zajęć dydaktycznych, wykładowcy skorzystali z prawa zastosowania stawki 50% kosztu uzyskania przychodu, pomimo że ww. umowach nie rozporządzili majątkowymi prawami autorskimi (prawa autorskie nie zostały przekazane uczelni i pozostawały przy wykładowcy). Nie spełniono zatem wymogu określonego w art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, uzasadniającego zastosowanie stawki podatkowej w powyższej wysokości.
4. Kontrola w zakresie gospodarowania mieniem wykazała, że SGH w badanym okresie pozyskiwała dodatkowe przychody z wynajmu wolnych powierzchni w budynkach dydaktycznych i domach akademickich m.in. na działalność związaną z prowadzeniem: księgarni, bufetów, stołówek i punktu xero oraz Klubu Studenckiego PARK

NIK negatywnie ocenia zarządzanie nieruchomością, na której zlokalizowany jest Klub Studencki PARK, ponieważ było to działanie niegospodarne, o czym świadczą poniższe fakty:

- Stwierdzono, że dzierżawa wolnostojącego budynku Klubu Studenckiego PARK o powierzchni 626m², posadowionego na działce o powierzchni 2 220m², położonego w centrum Warszawy, przynosiła SGH niższe dochody niż np. dzierżawa stołówki studenckiej o zbliżonej powierzchni lokali¹¹.
- Z ustaleń kontroli wynika, że umowa z podmiotem dzierżawiącym Klub PARK została zawarta w 1995 r. na warunkach niezabezpieczających w pełni interesu SGH, ponieważ dzierżawca posiadał roczny termin wypowiedzenia umowy oraz gwarancję, że umowa nie zostanie wypowiedziana przed 31 grudnia 2009 r. Ponadto zgodnie

¹⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307 z zm.

¹¹ Pomieszczenie 1 o powierzchni 472m² usytuowane w suterenie budynku przy Al. Niepodległości 147 oraz pomieszczenie 2 usytuowane na I piętrze w budynku A przy ul. Rakowieckiej 24 o powierzchni 181m², w których obowiązywał zakaz sprzedaży wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych. Wartość miesięcznego czynszu: za lokal 1 – 4 720 zł + VAT a za lokal 2 – 2 172 zł + VAT.

z umową regulację czynszu przeprowadzono poprzez indeksację, na podstawie wzrostu cen czterech, niezmiennie od 1995 r., tych samych produktów¹², co zdaniem NIK miało charakter bezprecedensowy.

- Wartość czynszu uległa podwojeniu w latach 1995-2001 (z 3 tys. zł do 6 tys. zł), natomiast do kolejnego podniesienia czynszu (do 8 tys. zł) doszło dopiero w trakcie trwania kontroli NIK (od 1 czerwca 2010 r.). Odniesienie wartości czynszu do powierzchni działki przy Al. Niepodległości 196, na której znajduje się Klub PARK (KW 46144) 2 220m² dawało wysokość miesięcznego czynszu (netto) w kwocie 2,70 zł/m² (w okresie od 1 stycznia 2001 r. do 1 czerwca 2010 r.), natomiast wysokość czynszu w przeliczeniu na m² pomieszczeń budynku Klubu (626 m²) wynosiła 9,58 zł. Po podpisaniu aneksu nr 1 z 26 maja 2010 r. wartość czynszu (netto) wzrosła od 1 czerwca 2010 r. do kwot: 3,60 zł/m² gruntu i 12,78 zł /m² pomieszczeń Klubu.
- Z porównania wartości czynszu określonego przez SGH w umowie dzierżawy Klubu PARK do minimalnych stawek czynszu, obowiązujących w badanym okresie przy wydzierżawianiu nieruchomości miasta stołecznego Warszawy i nieruchomości Skarbu Państwa¹³ wynika, że czynsz ten w ujęciu stawki za m² gruntu, był niższy około 18,5 razy (przed podwyżką wynikającą z aneksu z dnia 26 maja 2010 r.) i o około 14 razy - od dnia 1 czerwca 2010 r.
- Należy dodać, że stawki czynszu za m² Klubu PARK były także znacznie niższe niż określone w innych umowach najmu pomieszczeń na terenie SGH:
 - dla księgarni i sklepu z pamiątkami o powierzchni 70m² – stawka 22 zł/m²;
 - dla barku kawowego „HADES” o powierzchni 386m² – stawka 25zł/m²;
 - dla usług xero o powierzchni 15m² – stawka 138zł/m².

W ocenie NIK, tylko w okresie objętym kontrolą, SGH mogła potencjalnie osiągnąć przychody (netto) z tytułu dzierżawy Klubu PARK wyższe od uzyskanych o kwotę w granicach 260,8 tys. zł (stawka jak w barku „Hades”) – 2 835 tys. zł (stawki gruntowe miasta).

¹² Zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy z 30 czerwca 1995 r. były to: „Pepsi Cola 0,3l – 1,50 zł; piwo Królewskie beczkowe 0,5l – 2,50 zł; studencki bilet na imprezę sobotnią – 5,00 zł; kawa (filizanka) – 1,00 zł; razem 10 zł”

¹³ Określonych w zarządzeniu Nr 3355/2006 z 30 marca 2006 r., zmienionym zarządzeniem nr 4240/2010 z 25 lutego 2010 r. Prezydenta m.st. Warszawy. Dla nieruchomości położonych w obrębie tzw. strefy I (tj.: Parku im J. Piłsudskiego ograniczonych ulicami: Wawelska, Al. Niepodległości, Batorego, Żwirki i Wigury, oraz granicą administracyjną Dzielnicy Mokotów) określono stawkę minimalnego miesięcznego czynszu uzależnioną od celu i rodzaju prowadzonej działalności, która w przypadku obiektów: handlowych, handlowo-usługowych oraz gastronomicznych wynosiła 50 zł (netto) za m² gruntu.

Zdaniem NIK brak było podstaw dla zastosowania wobec dzierżawcy Klubu preferencyjnych warunków najmu, z uwagi na pełnienie istotnej funkcji w życiu studentów SGH, ponieważ w latach 2008-2010 zaledwie na cztery imprezy przeznaczone dla studentów pomieszczenia Klubu były udostępnione nieodpłatnie. Ponadto od października 1996 r., za zgodą ówczesnych: Dyrektora Administracyjnego SGH oraz Przewodniczącego Samorządu Studentów SGH, dzierżawca Klubu był zwolniony z obowiązku prowadzenia w dni powszednie kawiarni dla studentów.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu poprawy wyniku finansowego, w tym wyniku na działalności dydaktycznej.
2. Prowadzenie ewidencji księgowej w sposób zapewniający rozliczanie kosztów studiów niestacjonarnych i stacjonarnych.
3. Podjęcie działań zapewniających urealnienie stawki czynszu z tytułu dzierżawy Klubu Studenckiego PARK.
4. Zamieszczanie w umowach o prowadzenie dodatkowych zajęć dydaktycznych, zapisów określających przeniesienie autorskich praw majątkowych na zlecającego.
5. Dostosowanie „Polityki rachunkowości ” do obowiązujących przepisów.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pana Rektora o przysłanie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach nie podjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Rektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Warszawie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.

Rozdzielnik:

- 1 Adresat
- 2 Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
- 3 A.a.